

# ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Δ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗ - ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

# ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

# ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εργοθεραπεία στην Τρίτη ηλικία:
- Αποτελεί μάθημα του Δ' Εξαμήνου για την ειδικότητα των Βοηθών Εργοθεραπείας.
- Είναι μάθημα ειδίκευσης.
- Πραγματοποιείται 2 ώρες την εβδομάδα.
- Παρέχει θεωρητική κατάρτιση στους εκπαιδευόμενους.

## ΣΚΟΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Το μάθημα έχει ως βασικό σκοπό να καταστήσει τους καταρτιζόμενους ικανούς εντοπίζουν φυσιολογικές αλλαγές που εμφανίζονται στα άτομα με το πέρας της ηλικίας. Επιπλέον, να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους στην εφαρμογή εργοθεραπευτικής παρέμβασης σε ασθενείς τρίτης ηλικίας και να διαχωρίσει της ανοιχτού τύπου δομές από τις κλειστού τύπου.

## ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Απόκτηση:

A) βασικών γνώσεων

B) ικανοτήτων

Γ) συμπεριφορών

ώστε να καταστούν ικανοί να υποβοηθούν τους εκπαιδευόμενους στη συμμετοχή τους σε εργοθεραπευτικά προγράμματα για την Τρίτη ηλικία.

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 1<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ορισμός γηρατειών
- Χρονολογική ηλικία
- Σωματική βιολογική ηλικία
- Ψυχοσυναισθηματική ηλικία
- Κοινωνική ηλικία
- Λειτουργική ηλικία

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 2<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Γήρανση πληθυσμού
- Επιδημιολογικά στοιχεία

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 3<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Αλλαγές με την πάροδο του χρόνου
- Αλλαγές στην εξωτερική εμφάνιση
- Αλλαγές στο μυοσκελετικό σύστημα
- Αλλαγές στο καρδιαγγειακό σύστημα
- Αλλαγές στο αναπνευστικό σύστημα
- Αλλαγές στο ουροποιητικό σύστημα
- Αλλαγές στο αυτόνομο νευρικό σύστημα



## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 4<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Αλλαγές στην αισθητικο-αντιληπτικότητα των ηλικιωμένων
- Όραση
- Ακοή
- Γεύση, οσμή, αφή
- Θερμοκρασία, πόνος, κιναισθήση
- Αντίληψη και ηλικία

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 5<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Προσοχή
- Μνήμη
- Επιλεκτική προσοχή
- Διαιρεμένη μνήμη
- Μνήμη και ηλικία

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

## 6<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

- Θεωρίες για τα γηρατειά
- Ψυχοκοινωνικές
- Αναπτυξιακές
- Βιολογικές

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 7<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Θεωρίες συνταξιοδότησης

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 8ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Μοντέλα εργοθεραπείας
- Μοντέλο εκτέλεσης έργου
- Αναπτυξιακό μοντέλο
- Μοντέλο γνωστικής δυσλειτουργίας
- Μοντέλο ανθρώπινου έργου
- Καναδέζικο μοντέλο εκτέλεσης έργου
- Μοντέλο προσαρμογής μέσα από το έργο
- Μοντέλο «το ποτάμι»

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 9<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Προσαρμογή στη συνταξιοδότηση
- ΔΚΖ συνταξιούχων
- Ποιότητα ζωής
- Ικανοποίηση από τη ζωή

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 1ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ψυχολογικές αντιδράσεις
- Στάδια προσαρμογής στην κινητική αναπηρία
- Εικόνα σώματος
- Σχήμα σώματος
- Τύποι διαταραχών

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 11<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ψυχιατρικές διαταραχές
- Alzheimer
- κατάθλιψη



# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 12<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ορισμός πόνου
- Εργοθεραπευτική παρέμβαση στο χρόνιο πόνο
- Θεωρία ροής

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 13<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ηλικιωμένοι με σωματικά προβλήματα
- Εργοθεραπευτικοί στόχοι
- Δραστηριοποίηση ηλικιωμένων
- Θεραπευτική ψυχαγωγία
- Πρόληψη
- Βελτίωση
- Αποκατάσταση
- Αυτοεξυπηρέτηση

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 14<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ηλικιωμένοι και κοινωνική ζωή

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 15<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Πτώσεις ηλικιωμένων
- Μοντέλα εργοθεραπείας
- Αξιολόγηση
- Κλίμακες αξιολόγησης
- Παρέμβαση και τροποποιήσεις περιβάλλοντος

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 16° ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ψυχολογικές διεργασίες ατόμου πριν το θάνατο
- Θεωρία Kubler-Ross
- Φάσεις Pattinson
- Εργοθεραπεία και επιθανάτιοι ασθενείς

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 17<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Ρευματοειδής αρθρίτιδα
- Αιτιολογία
- Κλινική εικόνα
- Αξιολόγηση
- Στοχοθεσία
- Εργοθεραπευτική αξιολόγηση
- Αξιολογητικά εργαλεία
- Εργοθεραπευτική παρέμβαση

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 18<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Parkinson
- Κλινική εικόνα
- Εργοθεραπευτική αξιολόγηση
- Στοχοθεσία
- Εργοθεραπευτική παρέμβαση
- Συμβουλευτική

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 19<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Χειροκίνητο αναπηρικό αμαξίδιο
- Ηλεκτροκίνητο αναπηρικό αμαξίδιο
- Χαρακτηριστικά
- Μέθοδοι μεταφοράς



# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 20<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ:
- Εργονομική διευθέτηση χώρου
- Εσωτερικοί χώροι
- Εξωτερικοί χώροι
- Κοινότητα

# ΓΗΡΑΣ

## 1<sup>ο</sup> ΚΕΦΑΛΑΙΟ

# ΟΡΙΣΜΟΣ

- Στο τελευταίο στάδιο της ζωής μας, πραγματοποιούνται τροποποιήσεις στον οργανισμό μας, τόσο σε οργανικό, όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο.
- Μαζί με το άτομο αλλάζει και το περιβάλλον του.
- Αξίες, συναισθήματα, στάσεις, τρόπος σκέψης συνδέονται με την εποχή που ζούμε.
- Το γήρας δε συνεπάγεται κατάργηση των ατομικών διαφορών.
- Γηρατειά αποκτούν όλα: το σώμα και η προσωπικότητα.
- Γηρατειά= δύσκολη έννοια ως προς τον ορισμό της.

# ΟΡΙΣΜΟΣ

- Γηρατειά: φυσικό φαινόμενο, σύμφωνα με τους νόμους της φύσης.
- Διαθέτουν και κοινωνική διάσταση.
- Έτσι, συνταξιοδότηση=έναρξη γηρατειών.
- Τι γίνεται όμως όταν η συνταξιοδότηση έρχεται σε μικρή ηλικία;
- Υπάρχουν πολλές οπτικές από τις οποίες μπορούμε να προσεγγίσουμε τα γηρατειά.

## ΤΟΜΕΙΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΓΗΡΑΤΟΣ

- Α) χρονολογική ηλικία
- Β) σωματική και βιολογική ηλικία
- Γ) ψυχοσυναισθηματική ηλικία
- Δ) Κοινωνική ηλικία
- Ε) Λειτουργική ηλικία

# ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Ορισμός: Τα χρόνια που έχουν περάσει από τη στιγμή της γέννησης του ατόμου.
- Είναι μια αντικειμενική ένδειξη.
- Δεν αποτελεί πλήρη ορισμό γιατί υπάρχουν διαφορές μεταξύ των ατόμων.
- Υπάρχει συνείδηση των ατόμων για την ηλικία τους ανάλογα με τις διαδοχικές φάσεις της ζωής τους που καθορίζονται από την κοινωνία.
- Η αξία της χρονολογικής ηλικίας εντοπίζεται στην αντικειμενικότητά της.

## ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Αποτελεί αυθαίρετο κριτήριο.
- Τα διάφορα όργανα δε γερνούν με ίδιο ρυθμό και τρόπο, επομένως υπάρχουν ατομικές και ενδοατομικές διαφορές.
- Έτσι, μερικοί ηλικιωμένοι έχουν καλύτερη υγεία από κάποιους άλλους.
- Δεν παρατηρούνται όλες οι σωματικές αλλαγές, παρά μόνο αυτές που δε μπορούν πλέον να αγνοηθούν.
- Επίσης, τα προβλήματα υγείας δεν οφείλονται μόνο στην ηλικία, αλλά πολύ συχνά οφείλονται στο περιβάλλον.

## ΨΥΧΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Ορισμός: οι ψυχολογικές αλλαγές επηρεάζουν τη συναισθηματικότητα, τις ικανότητες και τον τρόπο σκέψης.
- Παρά τις αντικειμενικές διαφορές, είναι ο περίγυρος του ατόμου που το κάνει να αντιληφθεί ότι γέρασε.
- Από μόνη της επομένως η ψυχοσυναισθηματική ηλικία δεν αποτελεί κριτήριο γήρατος.



# ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Ορισμός: ο αυθαίρετος καθορισμός από την κοινωνία των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, καθώς επίσης και των ρόλων που πρέπει να έχει το κάθε άτομο.
- Οι ρόλοι της κοινωνικής ηλικίας δεν εναρμονίζονται με τα άλλα είδη ηλικίας, οπότε δημιουργούνται προβλήματα.
- Σύμφωνα με την κοινωνία, το άτομο είναι λίγο ή πολύ σεβαστό.

# ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Ορισμός: η ικανότητα του ατόμου να ανταποκρίνεται με αποτελεσματικότητα στις δραστηριότητες για τον εαυτό του και το κοινωνικό του περιβάλλον.

## ΕΙΔΗ ΓΗΡΑΤΟΣ

- Πρωτογενές: που αναφέρεται στη φυσιολογική διαδικασία βιολογικής γήρανσης.
- Δευτερογενές: που αναφέρεται σε παθολογικές μεταβολές λόγω περιβαλλοντικών επιδράσεων, λόγω ασθενειών, λόγω της προσωπικότητας του άτομου.

# ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

## Σημείωμα Αναφοράς:

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Βιβλιογραφική Αναφορά Διαφανειών:
- Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, Οδηγός Σπουδών για την Ειδικότητα: Βοηθός Εργοθεραπείας, Κωδικός: 27-00-04-1
- Τζονιχάκη, Ι. (2019). *Η εργοθεραπεία στους ηλικιωμένους*. Εκδόσεις: Παρισιάνος, Αθήνα.

# ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.
- Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων». [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>
- Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:
  - που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
  - που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
  - που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.